

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง การระบุข้อคิดจากการอ่าน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง สาระน่ารู้ คู่ควรสำนวนไทย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง การระบุข้อคิดที่ได้จากการอ่านนิทาน
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๓๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

การหาข้อคิดจากการอ่าน

การหาข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน คือการหาข้อคิดหรือคติสอนใจจากเรื่องที่อ่านว่า เรื่องนั้น ๆ ให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์อะไรบ้าง แล้วจึงนำข้อคิดนั้นมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การอ่านนิทาน บทความ สารคดี

หลักการหาข้อคิด

๑. ควรอ่านเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง
๒. ทำความเข้าใจเนื้อเรื่อง
๓. จับใจความสำคัญ หรือประเด็นสำคัญ
๔. วิเคราะห์จุดมุ่งหมายของผู้เขียนที่ต้องการให้ข้อคิดกับผู้อ่าน

การเขียนสรุปข้อคิดจากการอ่าน ผู้เขียนข้อคิดอาจเขียนเป็นประโยคหรือข้อความสั้น ๆ ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่าน และสามารถนำข้อคิดนั้นมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ส่วนของข้อคิดในนิทานส่วนใหญ่มักจะมีคำว่า “นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า” “ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง” หรือ “ข้อคิด”

คุณค่าของการอ่านเรื่องราวต่าง ๆ คือการนำข้อคิดไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ผู้อ่านต้องวิเคราะห์ด้วยตนเอง ซึ่งแต่ละคนอาจมีข้อคิดที่แตกต่างกันตามประสบการณ์ และมุมมองของแต่ละบุคคล เรื่องที่อ่านบางเรื่องให้ข้อคิดคำสอนหรือศีลธรรม บางเรื่องแฝงข้อคิดผ่านพฤติกรรมและผลลัพธ์ของตัวละคร

บทอ่าน เรื่อง ขอแม่ให้ลูกนก
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ธรรมชาติ คู่ควรสำนวนไทย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง การเขียนข้อคิดที่ได้จากการอ่านนิทาน
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๓๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

เรื่อง ขอแม่ให้ลูกนก

สมคิดอยากมีของเล่น เขาจึงหาไม้มาทำป็นหนังสือ เขานำป็นหนังสือไป
ยิงเล่นอย่างสนุกสนาน เขายังป็นลูกนก นกถูกยิงตกลงมาที่พื้น สมคิดตกใจมาก
เขาวิ่งมาจับนกแต่นกตายแล้ว เขาวางนกลงและรู้สึกไม่สบายใจ นกถูกยิงตายเพราะ
เขา ๆ จะทำอย่างไรดี

พ่อเดินมาพบและเห็นว่าสมคิดมีสีหน้าไม่สบาย พ่อบอกว่า “พ่อพบลูกนก ๔
ตัว ลูกนกไม่มีแม่ มันกำลังหิวและร้องหาแม่” สมคิดทำตาโตเขานึกถึงนกที่เขายิง
ตาย “ฉันจะช่วยลูกนก” สมคิดช่วยพ่อหาที่อยู่ให้ลูกนกอยู่ เขาหาหนอนมาให้ลูกนก
ลูกนกทั้ง ๔ ตัวร้องหาแม่ ลูกนกตัวที่หนึ่งไม่กินหนอน ไม่ข้ามันก็ตาย ลูกนก ๓ ตัวยัง
อยู่ต่อไป ลูกนกอยู่ไม่ถึง ๓ วัน ตัวที่สองก็ตาย สมคิดบอกพ่อว่า “นกตายอีกตัว มีนก
เป็นเป็นอยู่อีก ๒ ตัวเท่านั้น”

พ่อบอกว่า “ลูกนกที่เหลืออยู่ถ้ามันแข็งแรงมันคงไม่ตาย” สมคิดเฝ้าดูแลลูกนก
เขาให้หนอน ให้น้ำ ให้ข้าว แต่ลูกนกไม่กิน เช้าวันต่อมาลูกนกตัวที่ ๓ ก็ตาย สมคิด
เสียใจมากเขานั่งหน้าเศร้า ลูกนกตายเพราะมันไม่มีแม่

ลูกนกยังเล็กมันต้องการอยู่กับแม่ ลูกนกเหลืออยู่ตัวเดียวมันคิดถึงแม่ มันร้อง
แล้วร้องอีก ลูกนกเสียใจที่แม่ไม่มา “ลูกนกตัวนี้แข็งแรงมันเหลืออยู่ตัวเดียว ฉันไม่
อยากให้มันตาย ลูกนกกินหนอนแล้ว มันคงไม่ตาย” สมคิดบอกพ่อ พ่อบอกว่า “ถ้า
ลูกนกแข็งแรง มันก็อยู่ได้”

แต่ลูกนกตัวที่สี่อยู่ได้ไม่ถึงวัน มันก็หมดแรงและตายตามกันไป สมคิดบอกพ่อ
ว่า “พ่อจำ ลูกนกตายแล้ว ฉันเป็นคนยิงแม่มันตาย ทำให้ลูกนกไม่มีแม่” พ่อพูด
อย่างอ่อนโยนว่า “ลูกรักของพ่อ พ่อเห็นและรู้ว่าลูกยิงนก เราไม่ควรไปรังแกสัตว์ ลูก
นกต้องการแม่เมื่อมันยังเล็กอยู่” สมคิดเสียใจต่อการกระทำของเขามาก เขาเดินไป
ในสวน และคิดในใจว่าป็นหนังสือนี้ไม่ดีทำให้นกตาย ฉันจะไม่เล่นป็นหนังสืออีก
ต่อไป

(จากนิทานเรื่อง “ขอแม่ให้ลูกนก” กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ)